

Malik gegn Bretlandi

Dómur frá 13. mars 2012

Mál nr. 23780/08

1. gr. 1. viðauka Friðhelgi eignarréttar

Hugtakið eign. Starf samkvæmt opinberu leyfi. Viðskiptavild.

1. Málsatvik

Kærandi, Zafar Iqbal Malik, er breskur ríkisborgari, fæddur árið 1943 og búsettur í Lundúnum. Frá árinu 1978 var hann sjálfstætt starfandi heimilislæknir. Árið 2004 gerði kærandi samning við sjúkrasamlag sem starfaði á grundvelli reglna breska heilbrigðiskerfisins. Samkvæmt samningnum var kærandi skuldbundinn til að sjá til þess að sjúklingum sem nutu tryggingarverndar kerfisins yrði veitt tiltekin þjónusta. Á móti fékk kærandi greiðslur úr samlaginu sem miðuðust við fjölda þeirra sjúklinga sem skráðir voru á heilsugæslustöð hans. Samlagið greiddi kæranda einnig húsaleigu en húsnæðið sem heilsugæslustöðin var í var í eigu kæranda. Í byrjun árs 2005 fóru starfsmenn sjúkrasamlagsins í vettvangsathugun á heilsugæslustöð kæranda og gerðu margs konar athugasemdir við aðbúnað og þá þjónustu sem veitt var á stöðinni. Í kjölfarið var kæranda og heilsugæslustöð hans tímabundið gert að hætta þjónustu fyrir sjúkrasamlagið á meðan mál hans væri til skoðunar. Í mars 2005 var síðan tekin ákvörðun af hálfu sjúkrasamlagsins um að víkja kæranda frá störfum fyrir samlagið í hálft ár. Kærandi hóf þá málarekstur fyrir dómstólum til að fá ákvörðunina fellda úr gildi en hann hélt því m.a. fram að verulegir formgallar hefðu verið á meðferð málsins. Sjúkrasamlagið hélt áfram að greiða kæranda 90% þeirra greiðslna sem hann hafði áður fengið fyrir að annast sjúklinga og tók mál kæranda til nýrrar skoðunar 3. ágúst 2005. Þá var tekin ákvörðun um að víkja kæranda frá störfum í tvo mánuði til viðbótar. Í millitíðinni deildu kærandi og sjúkrasamlagið um það hvaða greiðslur kærandi skyldi fá meðan málið var til meðferðar og hvort einnig skyldi greiða honum húsaleigu. Breskir dómstólar ógiltu síðan ákvarðanir sjúkrasamlagsins vegna verulegra galla á meðferð málsins. Kærandi hélt því fram að hann ætti rétt á skaðabótum á grundvelli breskra laga um vernd mannréttinda enda hefðu eignarréttindi hans samkvæmt 1. gr. 1. viðauka sáttmálans verið skert með ólögmætum hætti. Á þetta var fallist í undirrétti en ekki fyrir áfrýjunardómstól í Bretlandi.

2. Meðferð málsins hjá Mannréttindadómstólnum

Kæran

Kærandi hélt því fram að brotið hefði verið gegn eignarréttindum hans samkvæmt 1. gr. 1. viðauka sáttmálans með því að taka hann af lista sjúkrasamlagsins yfir starfandi heimilislækna.

Niðurstaða

Dómstóllinn tók fram að skráning kæranda á lista sjúkrasamlagsins yfir starfandi heimilislækna teldist ein og sér ekki eignarréttindi í skilningi 1. gr. 1. viðauka sáttmálans. Til að leiða í ljós hvort eignarréttindi kæranda hefðu verið skert yrði að sýna fram á að rekstur hans á heilsugæslustöð væri eign í skilningi ákvæðisins. Í því sambandi benti dómstóllinn á að kærandi hafði komið sér upp viðskiptavinahópi með 1.400 sjúklingum, hann aflaði sér lífsviðurværis með rekstri heilsugæslustöðvarinnar og tekjur hans voru í beinu samhengi við fjölda sjúklinga sem hann annaðist. Loks benti dómstóllinn á að kærandi naut ákveðinnar viðskiptavildar í starfi. Dómstóllinn áréttaði að í málum um takmarkanir á möguleikum kæranda til að stunda áfram tiltekið fag hefði hann álitnið slíkar takmarkanir fela í sér skerðingu eignarréttar ef þær hefðu veruleg áhrif á starfsaðstæður, minnkuðu starfssvið kæranda, drægju verulega úr tekjum þeirra og þegar virði viðskiptamannahóps og starfsemi þeirra minnkaði. Dómstóllinn benti á að kærandi hefði ekki náð að sýna fram á að hann hefði orðið fyrir tekjuskurðingu að því leyti sem kærandi hafði fengið greitt fyrir að annast sjúklinga. Að því leyti sem kæran laut að greiðslum vegna leigu á húsnæði kæranda benti dómstóllinn á að kærandi hefði ekki nýtt þær kæruleiðir sem honum buðust vegna þess atriðis. Dómstóllinn taldi að kæranda hefði ekki tekist að sýna fram á að hann hefði misst viðskiptavinum vegna ágreinings hans og

sjúkrasamlagsins. Ekki var því talið liggja fyrir að þær væru til komnar vegna þess að kæranda var tímabundið vikið af lista sjúkrasamlagsins á árinu 2005. Dómstóllinn benti á að sjúkrasamlagið hefði gripið til ráðstafana til að tryggja starfsemi heilsugæslustöðvar kæranda og t.d. ekki gripið til þess ráðs að dreifa sjúklingum hans milli annarra starfandi lækna heldur fremur reynt að fá afleysingalækna til að sinna þeim. Þá hefði kærandi ekki sýnt fram á að hann hefði orðið fyrir beinum eða fjárhagslegum áhrifum vegna þessa. Dómstóllinn tók fram að afskipti sjúkrasamlagsins kynnu að hafa haft áhrif á viðskiptavild heilsugæslustöðvar kæranda. Aftur á móti kæmi þetta álitaefni ekki til skoðunar þar sem kærandi gat ekki framselt viðskiptavildina og gat virðisrýrnunin því ekki haft nein áhrif fyrir hann.

Í ljósi alls ofangreinds var talið að eignarréttindi kæranda hefðu ekki orðið fyrir skerðingu og því ekki brotið gegn 1. gr. 1. viðauka sáttmálans.